

§ 638

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Otso Kivekkään toivomusponnosta koskien nuorten hengailupaikkoja

HEL 2023-005756 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Toivomusponnossa esitetään, että tulisi selvittää mahdollisuuksia luoda ulkotiloihin enemmän nuorten hengailuun soveltuvia paikkoja.

Nuorten tarve kokoontua ulko- ja sisätiloissa ja viettää epävirallista, ohjelmoimatonta aikaa ikätovereidensa kanssa turvallisissa ympäristöissä nousee esille monessa lasten ja nuorten ajanviettoa koskevassa tutkimuksessa, kuten esimerkiksi vuosittaisessa kansallisessa nuorisobarometrissa, vuoden 2022 valtiovarainministeriön kyselyssä 10-17 vuotiaille ”Lasten ja nuorten mielipiteitä julkisten varojen käytöstä”, Helsingin kaupungin nuorten budjetin vuosittaisessa tiedonkeruussa sekä vuonna 2023 kaupunkiympäristön toimialan teettämässä tutkimuksessa lasten ja nuorten kaupunkitilasta. Varsinkin nuoret kokevat usein olevansa julkisen tilan käytössä väliinputoajia – tilat ovat tarkoitettu joko lapsille tai aikuisille.

Esimerkiksi liikuntapuistojen yhteyteen on toivottu lisää istuskelupaikkoja ja oheispalveluja, kuten vessoja sekä riittävää iltavalaistusta. Lapset ja nuoret haluaisivat viettää enemmänkin aikaa näissä mieluisiksi ja turvallisiksi koetuissa paikoissa. Mahdollistamalla erilaisia oleskelupaikkoja esimerkiksi liikuntapalvelujen yhteyteen, voisivat myös ne nuoret, jotka eivät välttämättä halua tulla pelkästään liikkumaan, viettää puistossa aikaa ja saada mahdollisesti lisää sosiaalisia kontakteja ikätovereistaan.

Toivomusponnossa esitetty näkökulma otetaan huomioon toimialalla meneillään olevissa töissä sekä tehdään tiivistä yhteistyötä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa, eikä erillisen selvityksen katsota olevan tilanteen kehittymisen kannalta tarkoituksenmukainen.

Kaupungin tavoitteena on rakentaa puistoja ja ulkotiloja, joissa kaikki viihtyvät. Tällä hetkellä Helsingissä on useita ulkona hengailuun ja oleskeluun sopivia paikkoja kuten ulkoliikuntaliikuntapaikkoja sekä esimerkiksi skeittaus-, skuuttaus- ja bmx-pyöräilypaikkoja. Lisäksi puistois-

sa ja viheralueilla sekä aukioilla on oleskelupaikkoja. Helsingissä on myös katutaidepaikkoja ja useita grillipaikkoja. Luontokohteissa retkeilyä voisi tukea nykyistä enemmän, sillä niissäkin on oleskeluun sopivia piknik-alueita. Hyvä esimerkki retkeilypolusta on Viikin nuorisotyöryhmän alueella oleva Vanhankaupunginlahden luontopolku. Nuorisotalojen ja koulujen pihojen viihtyisyyteen ja oleskelumahdollisuuksiin pyritään myös kiinnittämään huomiota. Näiden suunnittelu, uudistaminen ja ohjelmointi tehdään yhteistyössä käyttäjätoimialojen kanssa.

Helsingin skeittipaikkalinjaus ja -ohjelma 2022 - 2032 hyväksyttiin kaupunkiympäristölautakunnassa 13.12.2022 ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa 17.1.2023. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipuistojen yhteydessä olevista pienimuotoisemmista lähiskeittipaikoista sekä kooltaan vähän suuremmista paikallisista skeittipuistoista. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelukokonaisuuden sekä nuorisopalvelukokonaisuuden vastuulla ovat taas pääsääntöisesti suuret skeittipuistot.

Pihlajamäessä on vuosina 1997 - 2004 toteutettu erityinen nuorisopuisto, jossa on skeittauspaikka, lähiliikuntapaikka ja kesäkahvila. Alueelle toteutettiin lisäksi yhdessä nuorten kanssa oleskelualueita, joilla on myös keinoja, karuselleja ja tasapainoiluvälineitä. Ensi vuonna käynnistyvässä teemaleikkipalvelujen verkostotyössä tullaan ottamaan nuoret yhtenä erityisenä kohderyhmänä huomioon. Kansainvälisten mallien mukaan otamme huomioon eri tarpeet vauhdikkaammasta tekemisestä oleskeluun.

Katujen ja aukoiden levähdys- ja oleskelupaikat ovat nuorten käytössä. Nuorten budjetin kautta on saatu tietää, että nuoret toivovat hengailupaikoille usein penkkejä ja pöytiä, katoksia, roskiksia ja kännykän latauspisteitä sekä yleisö-wc:tä. Aiemmin suunnittelussa on jopa vältetty katoksia, koska ne ovat paikoin tuoneet esimerkiksi leikkialueille suojan lisäksi häiriökäyttäytymistä. City-käymälöiden rakentamismahdollisuudet riippuvat taloudellisista resursseista sekä sopivien paikkojen löytämisestä kaupunkitilasta, tällä hetkellä niitä on mahdollista rakentaa noin yksi vuodessa. Kännykän latauspaikkojen lisäämisen haasteena ovat taas sähkönsiirtomaksut.

Tulevaisuudessa lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta parannetaan erityisesti kaupunki uudistusalueilla, alueiden yleisilmettä parantamalla ja vähentämällä roskaisuutta yleisillä alueilla. Lasten ja nuorten tapauksissa on korostunut toive paremmin hoidetusta ympäristöstä sekä esimerkiksi toiveet kukkivista kasveista ja puista

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistynyt Kävelyn edistämishojelman (KH 14.3.2022) yhtenä toimenpiteenä Käveltävien katutilojen

suunnitteluohjeen laatiminen. Suunnitteluohjeessa pyritään löytämään erilaisia keinoja edistää käveltäviä ja viihtyisiä katutiloja sekä lisäämään toiminnallisia elementtejä ja sosiaalisia oleskelupaikkoja katutiloihimme eri käyttäjäryhmille. Oleskelupaikat voivat olla myös erityisesti nuorille suunniteltuja. Siten edistetään julkisten tilojen avautumista ja monipuolistetaan niiden käyttäjäryhmiä, sekä osoitetaan lapsille ja nuorille, että he ovat tasa-arvoisia käyttäjiä muiden ikäryhmien rinnalla. Nuorten koontumispaikkojen tulisi olla turvallisuuden näkökulmasta riittävän avoimilla paikoilla ja arkkitehtonisesti ympäristöön avautuvia.

Pysyvien investointien rinnalla on mahdollista tuottaa väliaikaisia, kevyempiä ratkaisuja, jotka mahdollistavat lasten ja nuorten hengailun. Helsingin kaupunki on kandidaattijäsenenä mukana UNICEF:in Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä. Kaupunkiympäristön toimialan vastuulla on Lapsiystävällinen kunta -haun 5. toimenpiteen koordinaatio (Vahvistetaan lasten ja nuorten turvallisuuden kokemusta kaupunkitiloissa kehittämällä vuorovaikutusta). Siinä seurataan viittä eri pilottihanketta:

1. Bloomberg Harvard Collaboration Track, lasten ja nuorten turvallisuuden kokemuksen parantaminen Kannelmässä
2. Placemaking-hankkeet Kannelmässä, Malmilla ja Mellunkylässä
3. Nuorisotalojen ulkoympäristön valaistuksen parantaminen Malmi-Pukinmäessä
4. Vuotalon etupiha; Bloomberg Asphalt Art-hanke
5. Forum Viriumin kaupunkitilakokeilut Mellunmäessä.

Seurattavien, ja yhdessä nuorten kanssa toteutettavien, hankkeiden perusteella tavoitekokonaisuudessa haetaan ratkaisutapoja ja luodaan malleja vuorovaikutukseen erityisesti kaupunkitilan turvattomuuden ehkäisemiseksi.

Esimerkiksi Kannelmän nuorisotalon eteen on lasten ja nuorten toiveesta tuotu väliaikaiset, siirrettävät kalusteet, jotka luovat mahdollisuuden istuskella nuorisotalon edustalla erityisesti lapsille ja nuorille osoitetulla paikalla. Väliaikaiset kalusteratkaisut mahdollistavat myös tilan toimivuuden ja käyttöasteen testaamisen. Tavoitteena on muuttaa ympäröivän Sitratorin dynamiikkaa ja ottaa tilaa erilaisille käyttäjäryhmille. Kokeilulla testataan myös sitä, miten hyvin tämän kaltainen interventio vastaa tähän tarpeeseen. Vastaava kokeilu on meneillään myös Kontulan kirjaston edessä, jonne on osoitettu erityisesti lapsille tarkoitettu oleskelupaikka, joka tarjoaa myös suojaa sateelta ja paahteelta. Molemmissa kokeiluissa on hyödynnetty placemaking-menetelmiä, joi-

den mukaan toteutukset on suunniteltu yhteiskehittämällä ratkaisuja lasten ja nuorten kanssa.

Nuorten toivomia katoksia ja penkkejä tullaan lisäämään jatkossa entistä enemmän, tarkoituksenmukaisesti paikkoihin, uudisrakentamisen ja peruskorjauksen yhteydessä. Niiden lisäämismahdollisuuksia tullaan pohtimaan ulkotilojen kehittämisessä aiempaa aktiivisemmin. Parhaisiin ratkaisuihin päästään tekemällä tiiviistä yhteistyötä nuorten kanssa ja eri toimialojen välillä. Innovatiivisimmat ratkaisut kaupunkitilojen väliaikaiskäyttöön ja kokeilujen kohdentamiseen erilaisille käyttäjäryhmille on tuotettu muun muassa yhteistyössä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan, kaupunkiympäristön toimialan ja kanslian aluerakentamisyksikön kanssa. Suunnitteluprosessiin on otettu mukaan näkökulmia myös esimerkiksi kanslian turvallisuus- ja valmiustiimiltä ja alueiden yhdyskuntatyöntekijöiltä. Näin mahdollisimman monet näkökulmat tulevat otetuksi huomioon ja suunnitteluratkaisut palvelevat paremmin aluekohtaisia tarpeita. Jatkossa yhteistyötä tulisi tiivistää esimerkiksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa koulujen pihoista sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa kirjastojen, nuorisotalojen ja liikuntapaikkojen yhteyteen soveltuvista oleskelun ja matalan kynnyksen liikkumisen paikoista.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Maria Hyövähti, maisema-arkkitehti: 09 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

Liitteet

1 Kivekäs Otso, toivomusponsi, Kvsto 26.4.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Valtuutettu Otso Kivekäs on tehnyt 26.4.2023 seuraavan toivomusponnen:

"Nuorten aloitteet ajalta 1.7. - 31.12.2022 HEL 2022-011185

Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuutta luoda ulkoti-
loihin enemmän paikkoja, jotka soveltuvat nuorten hengailuun. Hengai-
lupaikkojen ei tarvitse olla vain hengailua varten tehtyjä, vaan hengai-
lun mahdollisuutta voidaan tukea muun rakentamisen yhteydessä.
Olennaisimmat hengailupaikan varusteet ovat jonkinlainen katos, jon-
kinlaisia istumapaikkoja ja jotain tekemistä."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa anta-
maan lausunnon kaupunginhallitukselle 31.12.2023 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Maria Hyövälti, maisema-arkkitehti: 09 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

Liitteet

1 Kivekäs Otso, toivomusponsi, Kvsto 26.4.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano